

הלכות שבת סימן שבה

באר הגולה קנט

בשבילו (מב) *מותר לערב מיד. והוא דשרי לישאל לטלטל אפלו ששהביאו האיניויהודי לעצמו, ודוקא (מג) בתוך ארבע אמות או בתוך העיר אם היא (מד) מקפת חומה; (מה) *והוא שתהא מקפת לדירה, דהינו שישבקה ולכסוף הקפה, וסתם עירות מקפות לדירה, וסתם מבצרים אינם מקפים לדירה (מו) וענין לקמן סימן תא): ט (מז) אם הוא ספק אם הובא מחוץ לתחום, (יג) (מח) אסור. ודוקא באינויהודי שאינו שרוי עמו בעיר, אכל אינויהודי השרוי עמו בעיר ופרות המצויים בעיר, (מט) אין לחש מספק. (נ) ואפלו אם יש לאינויהודי (יז) *שני בתים ואחד מהם בתוך התחום, תולין להקל ומותר לאכל אפלו למי שהובא בשבילו: י *אינויהודי שמלא מים לבהמתו מבור שהוא רשות-היחיד לרשות-הרבים, מותר לישאל *להשקות מהם בהמתו, והוא (נא) שאין האינויהודי מכירו, דליכא למחשש שמא ירבה בשבילו. ואם מלא מים לצורך בהמת ישאל, אסור (נב) *הכל מיני תשמיש (נג) אפלו ישאל אחר. והוא מלא מבור רשות-היחיד (נד) לכרמלית, מותר לאחר שלא מלא בשבילו: הגה והשקליו ואומרים

באר היטב

ואל לעיל בס"ז, ט"ז. והיש"ש פסק כסבא ראשונה. ועמ"א: (יג) אסור. ולפ"ו אפלו ספק אם הובא בשבילי ישראל. וענין ס"ז. והוא אסור פ"י בו ביום.

משנה ברורה

בסעיף י [ואם הביא גם דרך רשות-הרבים, ענין לקמן סעיף טו סעיף-קטן עה]. ואפלו בתחומין ד"ב מיל להסוברין דהיא דאורייתא, (מג) כיון שאינו מפרש בקרא לא החמירו בו [מ"א כ"ט תה"ד בסימן תקטו]: (מב) מותר לערב מיד. דסבירא להו (מד) דבאסורי דרבנן אין צריך להחמיר בכדי שיעשו אף למי שהובא בשבילו. וילינא יש להחמיר כסבא ראשונה [אלוה רבה בשם ב"ח ומהרש"ל, וכתב (מה) שכן משמע מסתימת השלחן צריך לקמן סימן תקטו], וכל-ישפן בתחומין ד"ב מיל דיש אומרים דהוא דאורייתא: (מג) בתוך ארבע אמות. דכל דבר שצא חוץ לתחום אסור לטלטל חוץ לארבע אמות אף שמותר באכילה במקומם, אם לא בעיר שמקפת מחצה דנחשב כל העיר כארבע אמות: (מד) מקפת חומה. והוא הדין בשנתקן בצורת הפתח דחשיב נמי כל העיר כארבע אמות, וכל-ישפן בית וחוץ דנחשב כל התקף כארבע אמות: (מה) והוא שתהא מקפת וכו'. דאם אינה מקפת לדירה, או שהניח האיניויהודי בשדה, אין להחמיר רק ארבע אמות, ואם טלטל אותו אחד אמה או שתיים, שוב אין רשאי אחר לטלטלו רק עד תשלום ארבע אמות [מ"א ותו"ש ושי"א]: (מו) וענין לקמן סימן תא. הינו דשם פתח לכאורה הפך זה, אבל הש"ס כבר ישב שם דלא סתרי אהדדי, עין שם: ט (מז) אם הוא ספק וכו'. ואף דספקא דרבנן לקלא, אסור בזה משום דהוי דבר שיש לו מתירין, דאפשר להקמתין עד ערב⁴⁶, וכנ"ל [רמב"ם במלחמות פרק כב והה"מ, וכן העתיקו האחרונים]: (מח) אסור. סתם בזה פדעת הגאונים דאוסרין בספק, וכן סתם בסעיף טו [והלא פדעת הספיקו דהמקבא בבית-יוסף, והוא דעת הגאונים שספקיין ז]. והנה, אף דלדעתם אף במוצאי-שבת אסור בזה בכדי שיעשוה, מכל מקום הספיקו האחרונים דלענין מוצאי-שבת אין להחמיר בזה, דהא אפלו בנדאי חוץ לתחום יש אומרים דאין צריך להחמיר בכדי שיעשוה, וכנ"ל בסעיף ח, על-כן בספק על-כל-פנים יש לסמוך על המתירין: (מט) אין לחש מספק. שהפרות האלו הריאן חוץ לתחום, דאדבוקא, דאמרינן (מו) פאן נמצאו פאן היו: (נ) ואפלו וכו'. והוא דבזה יש לספק שהביא מהבית שיש לו חוץ לתחום, מכל מקום תלין להקל, דעד כאן לא אסרינן מספק אלא באינויהודי שאין לו דירה בכלל בתוך התחום, חלישין דשפא חוץ לתחום הריאן בשבת, אבל בזה שיש לו בית בתוך התחום לא מספקינן כלל שפא הריאן מחוץ, דאמרינן פאן נמצאו פאן היו, הינו בהבית שבתוך התחום: י (נא) שאין האיניויהודי עשה לעצמו אסור, דגורו שפא ירבה האיניויהודי לרלות בשבילו. וענין לקמה בסעיף-קטן טו, דאפלו דלה שלא בפניו ישאל אסור, ואף על-כל-פנים בעינן שידע האיניויהודי שהישאל צריך לאותה המלאכה, דאז נחל לומר שישכון להרבות בשבילו במכירו. וענין שם עוד מה שכתוב בזה: (נב) ככל מיני תשמיש. הינו, דלא מביעא לשתיה דעקרו עומד לכה, בנדאי אסור, אלא אפלו שאר תשמישין נמי אסור להשתמש בם [ותוס']: (נג) אפלו ישאל אחר. דכיון (מו) דאתעביד בהו מלאכה דאורייתא בשבילי ישראל, אסור לכל ישאל⁴⁶, וכנ"ל בסעיף ו, ואפלו לערב במוצאי-שבת יתה אסור עד בכדי שיהיה שהות לרלות חדשים, וכנ"ל: (נד) לכרמלית. דאינו אלא (מח) מלאכה דרבנן, מותר לישאל אחר,

שער היציון

הנס של שלמה להקל, דשאר ראשונים לא כתבו זאת כלל להצריך בכדי שיעשו ביום ודוקא: (מג) ב"ר פ"ק אין צוין פתח השעם בשם הרמב"ם, משום דתחומין אין שוה לכל, דמה שלוחו הוא חוץ לתחומו לזה הוא תוך תחומו, ועל-כן לא אסרו לאחרים: (מד) פן משמע ברא"ש ביצה דלאו ודוקא בתחומין, דהוא הדין בשאר אסור דרבנן: (מה) הינו מדלא חזירו כלל שם לזה, וזה יש להשיב קצת דשם לא רצה להקל, דבלאו הכי הקל שם דמותר בלילה אף שהוא יום-טוב שני, אבל האמת הוא כן, דכל הפוסקים הרי"ף והתוס' וספר התרומה וסמ"ק וסמ"ק ומדרי"ך ונב"ם מכלתמות פרק שאל ונשבי"א המובא בבית-יוסף סימן תקטו, כלם פסקו להחמיר וכפשוטו דסוגיא לענין תולין, ודעת ר"י והרא"ש יחידאי ניהו לגביהו: (מו) הג"א בשם פמה ראשונים, ומישוב בזה דברי המחבר, דלא כדרכי-משה שנתקשה בזה: (מז) לכוש וט"ז: (מח) וסתם בזה דלא כהיש"ש שאומר שהובא ב"ר, ודוקא בתחומין היינו לישאל אחר ולא בשאר אסורא דרבנן, ודלא כהעל"ת שבת

הלכות שפת סימן שבה

ביאורים ומוספים

או לשתות מותר לו לומר לנכרי שיביא לו, כדי שלא יתענה בשבת. וכן כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' עז) שמותר להיכנס לבית הכנסת שנכרי הביא את המפתחות שלו דרך רשות הרבים בשבת.

[משנ"ב שם]

אלא בשקר וכיוצא בזה מהדברים הנזכרים בשבת⁶⁴.

54 ובזמנינו שאין עיקר השתיה בשיכר, כתב הברית עולם (אמירה לנכרי סי' ז ז"ז) שהכל כמנהג האדם והמקום לשתות בעיקר שתייתם, וגם מי שרגיל לאכול הרבה פירות לצורך תזונתו גם זה נחשב לו כדברים הצריכים לשבת.

[משנ"ב ס"ק סה]

דמקצה מתר בהנאה⁶⁵.

55 וכן מבואר לעיל (סי' שח ס"ק פב ו-פח וסי' שיא ס"ק לב) שמוקצה מותר בהנאה. אמנם, בשעה"צ לקמן (סי' תקא ס"ק לא) כתב, שאסור ליהנות מדבר מוקצה כשעושה בו מעשה בידיים גם אם אינו מטלטלו, והעיר בשו"ת בית הלוי (ח"א סי' יב), שלעיל (סי' שיא שם) כתוב שמוותר לשכב על גבי קש מוקצה אף על פי שנהנה ממנו. ותיירץ הגר"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"ג סי' נט), שרק כשעושה מעשה השתמשות בידיים נחשב הדבר כאילו הוא מטלטל את המוקצה, מה שאין כן כשהוא רק שוכב על הקש, וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פמ"א ס"ק ב אות ב). והוסיף, שלכן מותר לשבת על אבן שהיא מוקצה, מפני שאינו נחשב כמשתמש בה אלא כנהנה ממנה ממילא, מה שאין כן לסמוך את רגלי המיטה על גבי אבן הרי זה אסור, שהרי בכך הוא מחשיב את האבן שמשתמש בה כחלק מרגלי המיטה (וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שח ס"ק פב)).

[שעה"צ ס"ק סד]

למה לא הקל מן השו"ת היחיד לנשות הרבים, ודומיא דחליבת הבהמות⁶⁶.

56 כוונתו, שאע"פ שחליבת בהמות אסורה מהתורה משום מלאכת מפרק שהיא תולדה של מלאכת דש, מימ התיר השו"ע לעיל (סי' שה ס"ב) לומר לנכרי לחלוב בהמות משום צער בעלי חיים. וכתב המשנ"ב שם (ס"ק עג), שמי"מ טוב שיחלוב הנכרי את החלב לתוך אוכל, משום שבאופן זה אינו עובר אלא על שבות דשבות [שבאופן זה אין החליבה אסורה מהתורה, כיון שמשקה הבא לאוכל הרי הוא כאוכל].

[משנ"ב ס"ק נט]

ובדרכי"משה משמע דנהגו להקל⁶⁸ אף ברשות הרבים דילין⁶⁹.

48 וטעם המנהג להקל ביאר בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' ל אות א), לפי מה שכתב בשו"ת ארץ צבי (סי' עה) שברוב הפעמים יש לנכרי חפצים של עצמו בכיסו, ומשום כך מה שמוציא עבור הישראל נחשב רק כריבוי בשיעורים.

49 לענין דזור המכניס מכתבים מרשות הרבים דרך חריץ בכותל שהוא 'מקום פטור' לתוך רשות היחיד של ישראל, כתב בשו"ת בצל החכמה (ח"ג סי' יז אות ה) שכיון שהישראל עצמו יכול לעשות זאת בדרך היתר, ואף שכאשר ישראל הכניס מרה"ר למקום פטור אסור לו להכניסו מהמקום פטור לרה"י, מ"מ כיון שעצם ההכנסה ממקום פטור לרה"י מותרת, לא גזרו בכך על אמירה לנכרי, ולמעשה צ"ע בזה.

[משנ"ב ס"ק ס]

שהוא צריך המשקה לקדושה⁶⁰ או להביא הפקשיל החם שהוקן לסעודות שקטות⁶¹.

50 ולגבי נכרי שהיה מביא את האוכל לקידוש שאחר התפילה, ולפעמים היה מביאו על ידי רכב, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ג סי' לה) שהפוסקים התירו בדיעבד רק במקרה, אבל לא כשנוהגים כך באופן קבוע, וכדי שלא להעליב את האחרים יכול ליהנות רק קצת, ובעיקר הדבר אין לבנות מצות קידוש על היתרים דחוקים.

51 אמנם בשעה"צ לעיל (סי' רעו ס"ק כז) משמע שכל צרכי הסעודה נחשבים לצורך מצוה.

[משנ"ב ס"ק סא]

ועל-פנינים לא יתן מעות לאינו יהודי על זה [מ"א], וגם לא יתן לו הפלי לידו ולא יקבלם מידו בעת הבאתו, כדי שלא יעשה הישאל העקירה וההנחה⁶².

52 ולענין איגרת שהביא נכרי בשבת, כתב לעיל (סי' שז ס"ק נו) שנהגו לומר לנכרי להניחה על גבי הקרקע, כיון שיש לחוש שמא יטלנה הישראל מידו בזמן הליכתו, ונמצא הישראל עושה את ההנחה.

[משנ"ב ס"ק סב]

לצורך שקטות⁶³.

53 וכעין זה כתב הכף החיים (ס"ק קטו) שאם אין לו מה לאכול

